

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 kwietnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek (przewodniczący)

SSN Andrzej Tomczyk (sprawozdawca)

SSN Eugeniusz Wildowicz

Protokolant Katarzyna Wępa

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Józefa Gemry,

w sprawie **K. K.**

skazanego z art. 165 § 1 pkt. 2 k.k. i in.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 6 kwietnia 2023 r.

kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi

z dnia 3 sierpnia 2021 r., sygn. akt II AKa 142/21,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim

z dnia 9 lutego 2021 r., sygn. akt III K 21/20,

1. uchyla zaskarżony wyrok w części utrzymującej w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim co do czynu przypisanego K. K. w pkt. 4. oraz na podstawie art. 435 k.p.k. co do czynu przypisanego G. S. w pkt. 2. i przekazuje sprawę w tym zakresie Sądowi Apelacyjnemu w Łodzi do ponownego rozpoznania;

2. oddala kasację w pozostałym zakresie jako oczywiście bezzasadną i w tej części obciąża skazanego kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Prokurator oskarżył m.in. K. K. o to, że:

„(...) IV. w okresie od 1 czerwca 2018 roku do 20 sierpnia 2018 roku w B., działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, czyniąc sobie z popełnienia przestępstwa stałe źródło dochodu, spowodził niebezpieczeństwo dla życia i zdrowia wielu osób, w tym m.in. D. K., Ł. J., P. K., M. W. wprowadzając do obrotu za pośrednictwem G. S. szkodliwe dla życia i zdrowia produkty, tzw. dopalacze o potocznej nazwie <<A.>>, zawierające w swoim składzie szkodliwe dla zdrowia substancje, w tym m.in. a-PiHP, a-PVP, a-EAHP, 4-Cl-a-PVP, 4- FiBF w łącznej ilości nie mniejszej niż 50 gram za kwotę nie mniejszą niż 2.000 zł, co z uwagi na ich właściwości chemiczno-toksykologiczne, w przypadku ich spożycia, stwarzało realne zagrożenia dla życia i zdrowia wielu osób, to jest ustalonych i nieustalonych nabywców, a w następstwie zażycia środka zawierającego 4-FiBF (4-fluoroizobutyrylofentanylu) oraz a-PiHP doszło do śmiertelnego zatrucia D. K. w dniu 28 lipca 2018 roku oraz zatrucia między innymi P. K., M. W., Ł. J.,

tj. o przestępstwo z art. 165 § 1 pkt 2 i § 3 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k.;

V. w okresie od 1 września 2018 roku do 17 września 2018 roku w B., działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wbrew przepisom Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, czyniąc sobie z popełnienia przestępstwa stałe źródło dochodu, spowodził niebezpieczeństwo dla życia i zdrowia wielu osób wprowadzając do obrotu za pośrednictwem G. S., znaczną ilość nowej substancji psychoaktywnej w łącznej ilości nie mniejszej niż 135 gram, za kwotę nie mniejszą niż 5.400 zł o potocznej nazwie <<A.>>, zawierającą w swoim składzie szkodliwą dla zdrowia substancję, to jest a-PHiP (a- pirolidynoizohexanofenon), wymienioną w

wykazie nowych substancji psychoaktywnych, stanowiącym załącznik nr 3 do Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 sierpnia 2018 roku (Dz.U. z 2018 r. poz. 1591), co z uwagi na ich właściwości chemiczno-toksikologiczne, w przypadku ich spożycia, stwarzało realne zagrożenia dla życia i zdrowia wielu osób, to jest nieustalonych i ustalonych nabywców tych substancji,

tj. o przestępstwo z art. 165 § 1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 56 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k.;

VI. w dniu 18 września 2018 roku w B., wbrew przepisom ustawy z dnia 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, czynił przygotowania do sprowadzenia niebezpieczeństwa dla życia i zdrowia wielu osób poprzez wprowadzenie do obrotu nowej substancji psychoaktywnej o potocznej nazwie <<A.>>, zawierającej w swoim składzie szkodliwą dla zdrowia substancję, to jest a-PHiP (a -pirolidynoizohexanofenon), wymienioną w wykazie nowych substancji psychoaktywnych, stanowiącym załącznik nr 3 do Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 sierpnia 2018 roku (Dz.U. z 2018 r. poz. 1591) co z uwagi na ich właściwości chemiczno- toksykologiczne w przypadku ich spożycia, stwarzało realne zagrożenia dla życia i zdrowia wielu osób to jest ustalonych i nieustalonych nabywców w ten sposób, iż posiadał znaczną ilość tej substancji, tj. 97,25 gram o wartości 4.850 zł,

tj. o przestępstwo z art. 168 k.k. w zw. z art. 165 § 1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 62b ust. 2 w zw. z art. 57 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 11 § 2 k.k.”

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim wyrokiem z dnia 9 lutego 2021 r., sygn. akt III K 21/20, orzekł m.in.:

„(...) 4.) w granicach czynu zarzucanego K. K. w punkcie IV. aktu oskarżenia uznaje go za winnego tego, że w bliżej nieustalonym dniu lipca 2018r. w B., w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, sprowadził niebezpieczeństwo dla życia i zdrowia wielu osób, w tym: K. K., G. S., D. K., P. K., M. W., M. P., A. i Ł. J., R. G., K. M., D. T. i T. W. w ten sposób, że wprowadził do obrotu szkodliwe dla życia i zdrowia substancje tj. udzielił G. S. - za opłatą - środek potocznie nazywany <<A.>>, zawierający w swym składzie 4-FiBF

(4-fluoroizobutyrylofentanył) w łącznej ilości nie mniejszej niż 10 gram za kwotę 500 zł wiedząc, że G. S. wszedł w jej posiadanie dla siebie oraz w celu jej dalszego przekazania innym osobom w celu zażycia jako środka mającego wywołać efekt odurzenia, a w następstwie zażycia tej substancji doszło do śmiertelnego zatrucia D. K., którego zgon stwierdzony został w dniu 28 lipca 2018r., przy czym przyjmując, że K. K. opisanego czynu dopuścił się nieumyślnie, tj. nie mając zamiaru jego dokonania, popełnił go jednak na skutek niezachowania ostrożności wymaganej w okolicznościach związanych z obrotem tzw. dopalaczami pozyskiwanymi z nieznanego źródła i o nieznanym składzie oraz skutkach jego zażycia, mimo że możliwość popełnienia tego czynu mógł przewidzieć i przyjmując, że tak opisane zachowanie wypełniło znamiona art.165 § 1 pkt 2, § 2 i § 4 kk na podstawie art.165 § 4 kk wymierza K. K. karę 3 (trzech) lat i 8 (ośmiu) miesięcy pozbawienia wolności; 5.) w granicach czynu zarzucanego K. K. w punkcie V. aktu oskarżenia uznaje go za winnego tego, że w okresie od dnia 1 września 2018r. do 17 września 2018r. w B., działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, wbrew przepisom ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, uczestniczył w obrocie znaczną ilością nowej substancji psychoaktywnej o potocznej nazwie <<A.>> zawierającej w swoim składzie substancję a-PiHP (a-pirolidynoizohexanofenon), wymienioną w wykazie nowych substancji psychoaktywnych stanowiącym załącznik nr 3 do Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 sierpnia 2018r. (Dz. U. poz. 1591) w łącznej ilości nie mniejszej niż 105 gram za kwotę nie mniejszą niż 5.250 zł, którą to substancję w co najmniej kilku transakcjach przekazywał G. S. dla jego własnych potrzeb oraz do dalszej dystrybucji i przyjmując, że tak opisane zachowanie wypełniło znamiona art.56 ust. 1 i 3 oraz art.59 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 2005 Nr 179 poz. 1485 z późniejszymi zmianami) w związku z art. 11 § 2 kk i art.12 § 1 kk, na podstawie art.56 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 2005 Nr 179 poz. 1485 z późniejszymi zmianami) w związku z art. 11 § 3 kk oraz art. 33 § 2 kk wymierza K. K. karę 2 (dwóch) lat i 2 (dwóch) miesięcy pozbawienia wolności oraz karę grzywny w wysokości 300

(trzystu) stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 20 (dwadzieścia) złotych;

6.) w granicach czynu zarzucanego K. K. w punkcie VI. aktu oskarżenia uznaje go za winnego tego, że w dniu 18 września 2018r. w B., działając wbrew przepisom ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, czynił przygotowania do uczestniczenia w obrocie znaczną ilością nowej substancji psychoaktywnej o potocznej nazwie <<A.>> zawierającą w swoim składzie substancję a-PiHP (a-pirolidynoizohexanofenon), wymienioną w wykazie nowych substancji psychoaktywnych stanowiącym załącznik nr 3 do Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 sierpnia 2018r. (Dz. U. poz. 1591) w łącznej ilości 97,25 gram za kwotę nie mniejszą niż 4.850 zł w ten sposób, że nabył od nieustalonej osoby, posiadał i przechowywał tę substancję z zamiarem jej wprowadzenia do obrotu i przyjmując, że tak opisane zachowanie wypełniło znamiona art.57 ust. 2 w zbiegu z art. 62b ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 2005 Nr 179 poz. 1485 z późniejszymi zmianami) w związku z art. 11 § 2 kk, na podstawie art.57 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 2005 Nr 179 poz. 1485 z późniejszymi zmianami) w związku z art. 11 § 3 kk wymierza K. K. karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności;

7.) na podstawie art.85 § 1 kk i art.86 § 1 kk w brzmieniu obowiązującym przed dniem 24 czerwca 2020r. w związku z art.4 § 1 kk kary pozbawienia wolności wymierzone: (...)

b) K. K. w punktach 4., 5. i 6. wyroku łączy i wymierza temu oskarżonemu karę łączną 4 (czterech) lat pozbawienia wolności; (...)."

Apelację od tego wyroku wniósł m.in. obrońca K. K., który zaskarżył wyrok w całości, zarzucając:

„1. obrazę przepisów postępowania polegającą na naruszeniu przepisów art. 4, art. 5 § 1 i 2, art. 7, oraz art. 424 k.p.k., która miała wpływ na treść wydanego orzeczenia poprzez:

- całkowicie dowolną, a nie swobodną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego i w konsekwencji uznanie oskarżonego winnym popełnienia

zarzucanych mu czynów, zmodyfikowanych w zakresie opisu i kwalifikacji prawnej, pomimo braku danych dostatecznie uzasadniających jego popełnienie,

- pominięciu podczas wyrokowania wyjaśnień oskarżonego K. i przyjęcie za prawidłową wersję przedstawioną przez współoskarżonego S. w sytuacji, gdy ta wersja nie znajduje oparcia w pozostałym materiale dowodowym,

2. błąd w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść, poprzez:

- ustalenie, iż dopalacze pochodzące od oskarżonego K. doprowadziły do śmierci D. K.,
- ustalenie, iż dopalacze znalezione w dniu 18 września 2018 roku u oskarżonego K. miały być wprowadzone do obrotu.”

Na podstawie art. 427 § 1 w zw. z art. 437 § 1 k.p.k. obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny w Łodzi wyrokiem z dnia 3 sierpnia 2021 r., sygn. akt II AKa 142/21, utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

Kasację od tego wyroku wniósł obrońca K. K., zaskarżając go w całości. Zarzucił „rażące naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na treść orzeczenia:

- art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. poprzez nienależyte rozpoznanie zarzutów apelacji oraz nierozpoznanie w ogóle części zarzutów podnoszonych w apelacji, a także sporządzenie uzasadnienia zaskarżonego wyroku w sposób nie spełniający wymogów przewidzianych w art. 457 § 3 k.p.k., co wyrażało się jedynie w lakonicznym wskazaniu dlaczego nie uznano za zasadne podniesionych w apelacji zarzutów;

- nienależyte rozpoznanie zarzutów apelacji naruszenia przepisów postępowania mających wpływ na treść wyroku lub nienadanie przez Sąd odwoławczy prawidłowego znaczenia i niewyciągnięcie prawidłowych wniosków z dowodów przeprowadzonych przez Sąd I instancji - art. 7 k.p.k. w związku z 410 k.p.k.
- poprzez całkowicie dowolną ocenę dowodów w postaci wyjaśnień skazanego oraz wyjaśnień współskazanych G. S. i K. K.1 w zakresie zażywanych przez D. K. dopalaczy w sytuacji gdy zażywał on dopalacze z dwóch źródeł;

- art. 7 k.p.k. w związku z art. 410 k.p.k. i art. 193 k.p.k. poprzez niezasadne oparcie rozstrzygnięcia w zakresie szkodliwości dopalaczy na opinii biegłych, którzy nie mieli próbki dopalacza, którym zatrul się D. K., a który zażywał substancje pochodzące rzekomo od skazanego K. jak i od świadka G..”

Ponadto, z ostrożności procesowej, zaskarżonemu wyrokowi zarzucił także „rażącą niewspółmierność orzeczonej skazanemu kar pozbawienia wolności, w sytuacji, gdy jest on osobą niekaraną.”

W konkluzji autor kasacji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Łodzi do ponownego rozpoznania.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 433 § 2 k.p.k. sąd ad quem zobowiązany jest rozważyć wszystkie wnioski i zarzuty apelacji. Z kolei przepis art. 457 § 3 k.p.k. nakazuje, by w uzasadnieniu wyroku sądu odwoławczego znalazły się argumenty wskazujące na to, czym kierował się sąd wydając rozstrzygnięcie. Na podstawie treści uzasadnienia możliwa jest ocena prawidłowości dokonanej kontroli instancyjnej zaskarżonego orzeczenia. Sąd Najwyższy w swoim orzecznictwie wiele razy wskazywał, że zrealizowanie obowiązków wynikających z treści art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. wymaga nie tylko niepomijania żadnego zarzutu podniesionego w środku odwoławczym, ale także rzetelnego ustosunkowania się do każdego z tych zarzutów oraz wykazania konkretnymi, znajdującymi oparcie w ujawnionych w sprawie okolicznościach, argumentami, dlaczego uznano poszczególne zarzuty zawarte we wniesionym środku odwoławczym za zasadne bądź też za bezzasadne. Do naruszenia tych przepisów może dojść nie tylko wtedy, gdy sąd drugiej instancji pomija w swoich rozważaniach zarzuty zawarte w apelacji, lecz również wówczas, gdy analizuje je w sposób odbiegający od standardów kontroli instancyjnej lub wręcz ogranicza się do ogólnikowego stwierdzenia, że zarzut jest zasadny lub że jest niezasadny (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z: 8 maja 2019 r., III KK 62/18; 24 kwietnia 2018 r., V KK 384/17, OSNKW 2018, z. 9, poz. 59; 8 grudnia 2016 r., II KK 244/16; 5 marca 2013 r., II KK 142/12; 6 czerwca 2006 r., V KK 413/05, OSNKW 2006, z. 7-8, poz. 76).

W apelacji wniesionej przez obrońcę K. K. podniesiono m.in. zarzuty błędu w ustaleniach faktycznych, w tym kwestionujący ustalenie, iż „dopalacze pochodzące od oskarżonego K. doprowadziły do śmierci D. K..” Rozpoznając ten zarzut, Sąd odwoławczy nie docenił ważkości okoliczności ustalonych przez Sąd pierwszej instancji (s. 4 i 5 uzasadnienia), wskazujących jednoznacznie, że K. K.1 dysponowała dopalaczem o nazwie A. pochodzącym z dwóch źródeł i każda partia tego dopalacza wywoływała u jego użytkowników bardzo niekorzystne reakcje ich organizmów – od uczucia słabości, zawrotów głowy, nudności, torsji do utraty przytomności. Z ustaleń tych wynika również, że K. K.1 wiedziała o mankamentach tych partii dopalaczy, a mimo to udzielała tych substancji innym osobom oraz uczestniczyła w ich obrocie.

Zbagatelizowanie tych ustaleń nie zostało przez Sąd Apelacyjny w Łodzi w żaden sposób skomentowane, a i z jego rozważań nie można wywnioskować skąd czerpał pewność, że „to właśnie po zażyciu środka sprzedanego przez K. K. mężczyzna ten (D. K. – dopisek SN) zmarł”, a „inna wersja zdarzeń jest nieprawdopodobna”. Na pewno nie wyjaśnia takiej konstatacji stwierdzenie, niepoparte żadnymi dowodami (poza ewentualnymi „autorskimi” ustaleniami K. K.1), że zażycie środka pochodzącego z transakcji z R. G., nie mogło spowodować śmierci D. K.. Twierdzeniu temu przeczą bowiem choćby reakcje organizmów małżeństwa J., którzy po zapaleniu przekazanego im środka (niewątpliwie pochodzącego z tej transakcji) poczuli się bardzo źle, stracili przytomność (s. 5 uzasadnienia wyroku Sądu pierwszej instancji).

W zaistniałej sytuacji trzeba przyznać rację autorowi kasacji, że ustalony w sprawie stan faktyczny nie daje całkowitej pewności, iż śmierć D. K. była wynikiem spożycia dopalaczy pochodzących od K. K., czego nie dostrzegły Sądy obu instancji i w żaden sposób się do tego nie odniosły. Przyjęły jedynie hipotetyczną wersję wydarzeń, która choć prawdopodobna, nie znajduje potwierdzenia w zgromadzonym materiale dowodowym i nie została dogłębnie wyjaśniona. W szczególności nie uczynił tego Sąd Apelacyjny w Łodzi, mało wnikliwie rozpoznając zarzut apelacji obrońcy K. K., bez analizy argumentacji uzasadniającej jego sformułowanie.

Powyższe rozważania wskazują, że wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi zapadł z naruszeniem wymienionych w zarzucie 1. kasacji przepisów postępowania. Naruszenia te miały charakter rażący i oczywisty oraz wywarły istotny wpływ na treść

zaskarżonego wyroku, albowiem de facto pozbawiły apelującego możliwości poddania ocen i ustaleń Sądu Okręgowego realnej, prawidłowej kontroli instancyjnej.

Potwierdzenie zaktualizowania się przesłanek wymienionych w art. 523 § 1 zdanie pierwsze k.p.k. musiało skutkować uchyleniem wyroku w stosunku do K. K. w części dotyczącej rozstrzygnięcia zawartego w pkt 4. wyroku Sądu pierwszej instancji, a na podstawie art. 435 k.p.k. także wobec G. S. w części dotyczącej rozstrzygnięcia zawartego w pkt 2. i przekazaniem sprawy w tym zakresie Sądowi Apelacyjnemu w Łodzi do ponownego rozpoznania.

Wobec uchylenia wyroku co do jednostkowych przestępstw przypisanych oskarżonym K. K. i G. S., z mocy prawa upadają rozstrzygnięcia co do orzeczonych wobec nich kar łącznych i zbędne było wypowiadanie się co do nich w wyroku uchylającym.

Z uwagi na to, że w pozostałym zakresie kasacja została oddalona jako oczywiście bezzasadna, orzeczenie Sądu Najwyższego w tej części nie wymaga pisemnego uzasadnienia.

Ponownie rozpoznając sprawę, Sąd Apelacyjny w Łodzi bardziej wnikliwie przeanalizuje apelacje obrońcy oskarżonego K.K. oraz obrońcy G. S., bacząc w szczególności, by w procesie kontroli odwoławczej nie pogorszyć sytuacji każdego z oskarżonych, również w zakresie dokonywanych ustaleń faktycznych, ponieważ uchylenie wyroku nastąpiło wskutek uwzględnienia zarzutu kasacji wywiedzionej na korzyść K.K., natomiast uchylenie wobec G. S. było wynikiem uznania, że te same względy za tym przemawiały. Wszak był on osobą pośredniczącą w przekazywaniu dopalaczy między K. K. i K. K.1, i z tego powodu – według obu orzekających w sprawie Sądów – objętą odpowiedzialnością z tytułu następstwa tego czynu w postaci śmierci D. K..

[SOP]

[ł.n]